

Vejledning om kommuners og uddannelsesinstitutioners samarbejde om iværksættelse af specialpædagogisk støtte i ungdomsuddannelserne

Kapitel 1

Indledning

Formålet med denne vejledning er at kvalificere ungdomsuddannelsernes modtagelse af unge med funktionsnedsættelse eller andre særlige behov, herunder at sikre den nødvendige støtte og rådgivning. Nærværende vejledning omhandler elever i folkeskolen, elever i frie grundskoler samt på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Uddannelsesplanen¹, der udarbejdes af eleven i samarbejde med forældremyndighedens indehaver samt Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), er ansøgningsskemaet til ungdomsuddannelserne.

Både Ungdommens Uddannelsesvejledning, de skoler der selv bistår eleven med udarbejdelsen af uddannelsesplanen, ungdomsuddannelsesinstitutionerne og Uddannelsesstyrelsen i Undervisningsministeriet (herefter: Uddannelsesstyrelsen) har ansvar og opgaver i forbindelse med at afklare, rådgive og støtte i overgangen fra grundskole og 10. klasse til ungdomsuddannelse, således at den unge får optimale muligheder for at deltage i undervisningen. Der skal derfor i uddannelsesplanen gives information til ungdomsuddannelsesinstitutionen om, hvad eleven tidligere har fået af rådgivning, specialundervisning, støtte, vejledning og hjælpemidler på en måde, der er brugbar og fyldestgørende for ungdomsuddannelsesinstitutionen.

Dansk handicappolitik bygger på inklusion og ligestilling. Danmarks internationale forpligtelser² og den nationale lovgivning på området slår fast, at unge med særlige behov har samme ret til og skal have samme mulighed for at gå på en ungdomsuddannelse som andre. Gennem iværksættelsen af arbejdet med den enkelte unges uddannelsesplan påhviler der Ungdommens Uddannelsesvejledning eller den afgivende skole et særligt ansvar for at igangsætte den proces, der sikrer en god overgang fra grundskolen og 10. klasse til ungdomsuddannelse.

Lovgivningen på området slår fast, at ungdomsuddannelsesinstitutionerne har et ansvar for og en pligt til at sørge for, at elever med særlige behov får støtte til at gennemføre ungdomsuddannelsen. I vejledningens kapitel 10 findes en oversigt over gældende regler på området.

Nærværende vejledning giver et overblik over, hvordan et forløb kan se ud, når en ung med særlige behov afslutter grundskolen eller 10. klasse og skal videre på en ungdomsuddannelse. Involvering af skolen, af Ungdommens Uddannelsesvejledning, af ungdomsuddannelsesinstitutionen og ikke mindst af den unge

---

¹ Uddannelsesplanen skal bl.a. indeholde en beskrivelse af elevens mål for uddannelse og erhverv efter grundskolen eller 10. klasse, uddannelsesparathedsvurdering, samt ansøgning om evt. optagelse på en ungdomsuddannelse.

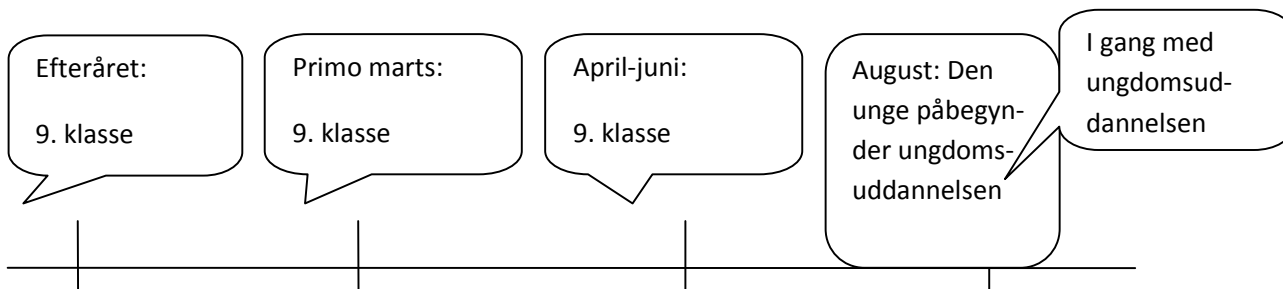
² Børnekonventionen og Handicapkonventionen samt FN's Standardregler om ligebehandling af handicappede.

selv og dennes familie er beskrevet, ligesom rolle- og opgavefordelingen fremgår. Vejledningen indledes med en tidslinje, der i oversigtsform angiver, hvornår og af hvem forskellige initiativer skal tages, således at den enkelte unge har hjælpemidler og støtte på plads, når uddannelsen påbegyndes. Efterfølgende uddybes de involverede institutioners forpligtelser.

Kapitel 2

Skematisk oversigt over indsatsområder ved påbegyndelse af en ungdomsuddannelse

Nedenstående tidslinje skitserer et typisk forløb for iværksættelse af specialpædagogisk bistand til elever i ungdomsuddannelserne. Andre begyndelsestidspunkter giver naturligvis andre terminer på nedenstående tidslinje. For nærmere information om særlige indsatsområder henvises til de efterfølgende afsnit. Det skal understreges, at mange ungdomsuddannelser kan påbegyndes på andre tidspunkter end i august, ligesom der kan være indskudt forskellige overgangsforløb, f.eks. 10. klasse og produktionsskoler, mellem afslutningen af 9. klasse og begyndelsen af ungdomsuddannelsen. Endelig vælger en del unge først at påbegynde en ungdomsuddannelse efter en kortere periode på arbejdsmarkedet. Andre begyndelsestidspunkter giver naturligvis andre terminer på nedenstående tidslinje.

Efteråret: 9. klasse

Indsatsområde	Initiativtager
Udarbejdelse af uddannelsesplan, hvori eleven bl.a. præsenterer sig selv, samt oplyser om sine faglige, sociale og uformelle kompetencer og arbejdsvaner	UU eller de frie skoler, der selv bistår med udarbejdelse af uddannelsesplanen.

Primo marts: 9. klasse

Indsatsområde	Initiativtager
Uddannelsesplanen færdiggøres og sendes til ungdomsuddannelsesinstitutionen. I uddannelsesplanen beskrives forhold, som måtte give anledning til særlig opmærksomhed ved elevens påbegyndelse af ungdomsuddannelse, herunder behov for særlige støtteforanstaltninger på den søgte ungdomsuddannelse. Nødvendig dokumentation for elevens vanskeligheder rekvireres og vedlægges eller eftersendes. Bemærk at ungdomsuddannelsesinstitutionen kan modtage ansøgninger helt frem til slutningen af april. ³	UU eller de frie skoler, der selv bistår med udarbejdelse af uddannelsesplanen.

April – juni: 9. klasse

Indsatsområde	Initiativtager
På ungdomsuddannelsesinstitutionen vurderes det, om eleven skal tilbydes specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Særlige forhold om tilgængelighed til lokaler, intranet og studiematerialer stillet til rådighed af institutionen afklares.	Ungdomsuddannelsesinstitutionens leder har ansvaret for, at eleven får tildelt relevant støtte
Rådgivning af personale på ungdomsuddannelsessteder (SPS-ansvarlige) om støttemuligheder i SPS-regi, når uddannelsessteder afholder møder med eleven og andre involverede parter.	Ungdomsuddannelsesinstitutionen, der retter henvendelse til Uddannelsesstyrelsen
Fra medio maj kan skolerne ansøge Uddannelsesstyrelsen om tilskud (SPS) til specialpædagogisk bistand for kommende skoleår (efterår). Kravene til ansøgningen kan ses på extra-net til uddannelsesstederne http://spsu-net.spsu.dk ⁴	Personale på ungdomsuddannelsesinstitutionen, som har fået delegeret ansvaret om at søge tilskud til specialpædagogisk bistand. Uddannelsesstyrelsen
Elever med læse-/stavevanskeligheder, som mangler dokumentation herfor, screenes med den elektroniske screening, som uddannelsesstederne	Ungdomsuddannelsesinstitutionen

³ Der henvises til publikationen "Fra 9. og 10. klasse til ungdomsuddannelse – hvordan?", der findes på internetadressen: www.e-pages.dk/uvvm/31/

⁴ Brugernavn og kode til extra-nettet kan fås ved henvendelse til Uddannelsesstyrelsen. Elever, forældre, handicaporganisationer m.v. henvises til www.spsu.dk

har adgang til via ekstranet til SPS http://spsu-net.spsu.dk .	
--	--

August: Ved påbegyndelsen af ungdomsuddannelsen

Indsatsområde	Initiativtager
Den specialpædagogiske bistand iværksættes.	Ungdomsuddannelsesinstitutionen
Er der søgt tilskud hos Uddannelsesstyrelsen, giver uddannelsesstedet eleven meddelelse om afgørelsen snarest og senest en uge efter modtagelsen af denne. Er eleven under 18 år, giver uddannelsesstedet desuden forældre/værge besked om afgørelsen. Uddannelsesstedet skal sikre sig, at det er muligt for eleven at tilegne sig afgørelsens indhold. Uddannelsesstedet skal samtidig oplyse eleven om klageadgang.	Ungdomsuddannelsesinstitutionen

På ungdomsuddannelserne

Indsatsområde	Initiativtager
Støttebehovet vurderes løbende og ændringer iværksættes ved behov	Ungdomsuddannelsesinstitutionen

Kapitel 3

Opgaver for Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) eller de frie skoler, der selv bistår eleven med udarbejdelse af uddannelsesplanen

Vejledningsloven præciserer, jf. § 1, stk. 2, at vejledningen om valg af uddannelse og erhverv i særlig grad skal målrettes unge, som uden en særlig vejledningsindsats har eller vil få vanskeligheder ved at vælge, påbegynde eller gennemføre en uddannelse eller vælge et erhverv.

Af bekendtgørelse nr. 873 af 7. juli 2010 om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv fremgår det af § 4, stk. 3, at en særlig vejledningsindsats iværksættes på baggrund af en vurdering af den unges forhold og forudsætninger, herunder psykiske eller fysiske funktionsnedsættelser, utilstrækkelige skolekonditioner, uregelmæssigt fremmøde, misbrug, isolation eller anden adfærd, der udspringer af faglige, personlige og/eller sociale forhold.

I forbindelse med udarbejdelse af uddannelsesplanen skal UU eller den afgivende skole vurdere elevens uddannelsesparathed til henholdsvis det gymnasiale område og erhvervsuddannelserne, jf. § 4, stk. 3, i be-

kendtgørelse nr. 874 af 7. juli 2010 om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved af valg af ungdomsuddannelse.

Ved vurderingen af elevens uddannelsesparathed skal vejlederen/skolen lægge til grund, at eleven vil få den nødvendige støtte til at gennemføre uddannelsen. En elev, der har et handicap eller andre vanskeligheder, der kan sidestilles hermed, og som har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand for at kunne påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse, erklæres for uddannelsesparat. Det er kommunens pligt at tilbyde eleven den nødvendige personlige støtte i overgangen til ungdomsuddannelsen. Når eleven er i en ungdomsuddannelse, er det ungdomsuddannelsesinstitutionen, som har pligten til at tilbyde den nødvendige personlige støtte.

Det er dog i alle tilfælde vigtigt, at eleven og vejlederen/skolen videregiver eventuelle overvejelser om behovet for støtte i ungdomsuddannelsen, således at den modtagende institution kan vurdere eventuelle støttemuligheder. Bemærkningerne afgives i feltet "Støtteforanstaltninger" i uddannelsesplanen på optagelse.dk.

Der er endvidere mulighed for at eleven kan få overflyttet allerede bevilget SPS-udstyr. Den nye uddannelsesinstitution laver en SPS-ansøgning i SPS2005, hvor der ansøges om en "overflytningsbevilling" på elevens udstyr. Det oplyses i ansøgningen, at eleven har SPS-udstyr med sig fra en anden uddannelsesinstitution og således skal have udstyret overflyttet til den modtagende institution. Det er nødvendigt, for at Uddannelsesstyrelsen kan følge det bevilligede SPS-udstyr fra institution til institution.

Det er den afgivende institutions opgave at få afmeldt eleven/den studerende i SPS2005, mens den nye institution efterfølgende skal søge om en "overflytningsbevilling".

Oplysningen om at ansøgeren har SPS-udstyr med sig til ungdomsuddannelsen, oplyses i feltet "Støtteforanstaltninger" i uddannelsesplanen.

Den færdige uddannelsesplan påføres forældremyndighedens indehavers og enten skolens eller Ungdommens Uddannelsesvejlednings bemærkninger og underskrifter og indgår i ungdomsuddannelsesinstitutionens planlægning af den kommende elevs undervisning.

Kapitel 4

Ungdomsuddannelsesinstitutionernes opgaver

Erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser

Elever på erhvervsuddannelserne (herunder landbrugsuddannelsen, social- og sundhedshjælper, social- og sundhedsassistent og den pædagogiske assistentuddannelse) og de gymnasiale uddannelser (stx, hf, hhx og htx), som har et handicap eller vanskeligheder, som kan sidestilles hermed, skal ved behov have tilbud om

specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand fra skolerne. Det er således ikke muligt at afvise elever fra at påbegynde på en ungdomsuddannelse med begrundelse i elevens handicap og støttebehov.

Den specialpædagogiske støtte bør iværksættes så tidligt som muligt, således at den er til rådighed, når eleven påbegynder uddannelsen. Dette kræver, at ungdomsuddannelsesinstitutionerne har etableret en samarbejdsstruktur med afgivende institutioner, eksempelvis folkeskoler, UU-centre og kommunernes sociale myndigheder.

Eleven har krav på løbende at få sit behov for støtte afdækket, og at relevante tiltag løbende iværksættes samt ændres ved behov gennem hele uddannelsesforløbet. Tilsvarende bør elever, som er klar over deres støttebehov, i samtaler med uddannelsesvejledere, og når de får tilsagn om optagelse på en ungdomsuddannelse, sikre sig, at deres særlige behov er kendt af uddannelsesinstitutionen. Det er ikke et krav, at modtageren af den specialpædagogiske bistand har en diagnose. Såfremt uddannelsesinstitutionen ønsker at søge om tilskud til specialpædagogisk bistand, er det nødvendigt, at der er dokumentation for funktionsnedsættelsen.

For både erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser gælder, at eleverne under hele uddannelsesforløbet løbende bør vejledes af institutionens SPS-vejleder eller anden medarbejder om de udfordringer, som handicappet vil kunne medføre i forhold til uddannelsens mål og elevens senere beskæftigelsesmuligheder. Studievalg samarbejder med ungdomsuddannelsesinstitutionen om vejledning af elever. Vejledningen bør derudover indeholde en vurdering af eventuelle ændringer i støttebehovet, da den enkelte elevs udvikling og uddannelsens progression kan medføre, at støtteformer må ændres løbende.

Ungdomsuddannelsesinstitutionens specifikke procedurer i forbindelse med vejledning og iværksættelse af støtteforanstaltninger skal være tilgængelige på institutionens hjemmeside.

Af § 3 i bekendtgørelse nr. 1030 af 15. december 1993 om specialpædagogisk støtte under erhvervsuddannelser m.v. fremgår det, at specialpædagogisk bistand på erhvervsuddannelserne er en individuelt tilrettelagt ydelse, der tillægges den almindelige undervisning på skole eller i praktik og normalt ydes som:

- særligt tilrettelagt undervisningsforløb
- individuel instruktion
- udlevering af særligt udformede undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler til brug for uddannelsen
- personlig assistance
- særlige vilkår og arbejdsformer under prøver og eksaminer

På erhvervsuddannelser afdækkes elevens behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand gennem en pædagogisk vurdering af behovet for støtte i skoleundervisningen og i praktik. Behovsidentificeringen danner grundlag for, at lærere og vejledere i samarbejde med eleven - og praktikvirksomheden, såfremt støtten vedrører praktikkdelen - beslutter, om der skal ydes støtte samt hvilken form, støtten skal have. Da alle elever skal kompetencevurderes inden to uger fra påbegyndelse af et grundforløb, er der gode muligheder for at identificere uopdagede behov tidligt.

Som udgangspunkt er det således i praksis læreren eller vejlederen på uddannelsesstedet, der i samarbejde med eleven tilrettelægger støtten på en måde, så vedkommende kan deltage fuldt ud i den almindelige undervisning, i prøver og eksaminer.

På de gymnasiale uddannelser tilbyder uddannelsesinstitutionen specialundervisning eller specialpædagogisk bistand, jf. § 40 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), § 36 i lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven), § 29 i lov om erhvervsuddannelser og § 40 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), på baggrund af dokumentation for handicappet i form af sagkyndige udtalelser, om eleven skal tilbydes specialundervisning eller specialpædagogisk bistand. Tilbuddet iværksættes efter drøftelse med eleven og elevens lærere eller lærerteam. Hvis eleven er under 18 år, skal forældremyndighedens indehaver inddrages i beslutningen om iværksættelse af støtten.

På de private gymnasier tilbydes undervisning i henhold til lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven) eller lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven), jf. lov om private gymnasier og kurser til højere forberedelseksamen. Private gymnasier og hf-kurser m.v. hører i øvrigt lovgivningsmæssigt sammen med de andre frie skoler. De private gymnasier og hf-kurser har ikke noget formelt selvstændigt ansvar for at støtte elever med svære handicap. Staten yder tilskud til skoler og kurser til dækning af ekstraudgifter til lærertimer, praktisk medhjælp, hjælpemidler og befordring af elever og kursister med svære handicap, som er godkendt af Undervisningsministeriet. Administrationen af specialpædagogisk støtte er så vidt muligt søgt ensartet i forhold til støtteformerne i SPS-bekendtgørelsen, da uddannelseslovgivningen er den samme, og da det letter elevernes/kursisternes eventuelle skift mellem to uddannelsesinstitutioner, hvoraf den ene er privat.

Kapitel 5

Økonomi

Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand finansieres som udgangspunkt gennem statslige taxametertilskud til ungdomsuddannelserne, og ungdomsuddannelsesinstitutionen er derfor den instans, som afholder de direkte udgifter. Institutionen kan dog søge Uddannelsesstyrelsen om et særligt økonomisk tilskud til bestemte former for specialpædagogisk bistand i henhold til reglerne i bekendtgørelse nr. 873 af 1. september 2008 om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v. Ansøgningen skal blandt andet indeholde dokumentation for handicap eller tilsvarende svære vanskeligheder.

Uddannelsesstyrelsen yder ikke særlige tilskud til specialundervisning eller andre pædagogiske initiativer, der iværksættes med henblik på at afhjælpe utilstrækkelige generelle forudsætninger, ligesom der ikke ydes særlige tilskud til befordring til og fra uddannelsesstedet, til sygeundervisning eller til bygningsmæssige ændringer, som nødvendigøres af elevens behov for tilgængelighed.

Ungdomsuddannelsesinstitutionerne har - uanset om Uddannelsesstyrelsen yder tilskud - pligt til at tilbyde de elever, som har behov for det, specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Der henvises i øvrigt til afsnittet *relevante regler* i kapitel 10.

Kapitel 6

Klagemuligheder

Klagegangen i forbindelse med specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand afhænger af hvilken instans, der klages over. Det er muligt at klage over både skolens afgørelser og over Uddannelsesstyrelsens afgørelser om det særlige tilskud.

Eleven kan klage over den pågældende ungdomsuddannelsesinstitutionens vurdering af, om eleven har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, og den støtte skolen faktisk iværksætter.

Klage over afgørelser på erhvervsuddannelserne

Undervisningsministeriet behandler klager, som vedrører erhvervsuddannelserne. Klagen skal afleveres til uddannelsesinstitutionens leder senest fire uger efter, at skolens afgørelse er meddelt eleven. Hvis uddannelsesinstitutionens leder ikke tager klagen til efterretning, skal eleven have mulighed for at kommentere uddannelsesinstitutionens udtalelse. Fastholder eleven klagen, skal uddannelsesinstitutionens leder videregende klagen ledsaget af uddannelsesinstitutionens udtalelse og elevens bemærkninger til:

Undervisningsministeriet, Uddannelsesstyrelsen, Vester Voldgade 123, 1552 København V.

Klage over afgørelser på de gymnasiale uddannelser

Elever på gymnasiale uddannelser kan ligeledes klage til Undervisningsministeriet, hvis uddannelsesinstitutionens leder afslår at tilbyde eleven specialundervisning eller specialpædagogisk bistand. Undervisningsministeriet behandler klagen, som skal afleveres til uddannelsesinstitutionens leder inden to uger efter, at lederen har meddelt eleven sin afgørelse. Uddannelsesinstitutionens leder skal udarbejde en udtalelse, som lederen skal give eleven mulighed for at kommentere inden for en uge. Eleven afleverer sine eventuelle kommentarer til lederen, der videresender sagen til:

Undervisningsministeriet, Uddannelsesstyrelsen, Frederiksholms Kanal 26, 1220 København K.

Klage over afgørelser om tilskud til specialpædagogisk bistand

Hvis Uddannelsesstyrelsen giver ovennævnte uddannelsesinstitutioner afslag på en ansøgning om tilskud til specialpædagogisk bistand, kan den berørte elev klage over afgørelsen til Ankenævnet for Uddannelsesstøtten, som behandler klagen. Hvis Uddannelsesstyrelsen giver et privat gymnasium afslag på tilskud til ekstraudgifter til lærertimer, praktisk medhjælp, hjælpemidler og befordring af elever med svære handicap kan afgørelsen ligeledes påklages til Ankenævnet for Uddannelsesstøtten. Klagen skal i alle tilfælde indgives inden fire uger efter, at eleven har fået meddelelse om afgørelsen. Klagen stiles til ankenævnet og sendes til Undervisningsministeriet, Frederiksholms Kanal 26, 1220 København K.

Uddannelsesinstitutionen giver eleven meddelelse om afgørelsen snarest og senest en uge efter modtagelsen af denne. Er eleven under 18 år, giver uddannelsesstedet desuden forældre/værge besked om afgørelsen.

Uddannelsesinstitutionen skal sikre sig, at det er muligt for eleven at tilegne sig afgørelsens indhold. Uddannelsesinstitutionen skal samtidig oplyse eleven om klageadgang. Skolelederen har således ansvaret for, at eleven og evt. indehavere af forældremyndighed informeres om de aktuelle klagemuligheder.

Kapitel 7

EGU og USB

Erhvervsgrunduddannelsen (egu)

Egu er en kompetencegivende individuel uddannelse, hvor praktikophold kombineres med relevante skoleophold hentet fra en række eksisterende uddannelser, eksempelvis erhvervsuddannelser, højskoler, produktionsskoler og arbejdsmarkedsuddannelser.

Elever i et egu forløb har krav på specialpædagogisk støtte efter de regler, der gælder for de uddannelsesaktiviteter, som de enkelte uddannelseselementer er hentet fra, og der kan ved behov suppleres med ekstra støtte. I tråd hermed gælder de klagemuligheder, som omfatter de enkelte uddannelsesaktiviteter. Da egu er en kommunal forpligtigelse, finansierer kommunen den specialpædagogiske støtte i de tilfælde, hvor ikke andet følger af anden lovgivning.

Da egu er karakteriseret ved at være en vejledningsintensiv uddannelse, har egu-vejlederen et stort ansvar for, at der iværksættes relevante støtteforanstaltninger, herunder for at videregive oplysninger til relevante instanser.

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (usb)

For ungdomsuddannelse for unge med særlige behov gælder, at hvor der er tale om elementer af ordinær undervisning, finansieres denne efter bestemmelserne i den lovgivning, der gælder for den pågældende aktivitet.

Kapitel 8

Tilskud til specialpædagogisk bistand

Ungdomsuddannelsesinstitutioner kan som nævnt søge om særlige tilskud til institutionernes udgifter til elever og kursister, der skal have tilbud om specialpædagogisk bistand på grund af handicap eller tilsvarende svære vanskeligheder.

Tilskuddet, som i daglig tale kaldes SPS (specialpædagogisk støtte), kan ydes, hvis bistanden er fagligt velbegrunderet og nødvendig for at kompensere handicappet eller tilsvarende svære vanskeligheder i forbindelse med at gennemføre uddannelsen. Handicappet skal derudover kunne kompenseres, bistanden skal være mulig at anskaffe, og den elev, som støtten vedrører, skal være uddannelsesaktiv og optaget på en uddan-

nelse, der er omfattet af enten lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven), lov om erhvervsuddannelser eller lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). Der kan også ansøges om tilskud til specialpædagogisk bistand til egu til den del af et forløb, der er en del af en erhvervsuddannelse eller en anden ungdomsuddannelse, der er omfattet af bekendtgørelse nr. 873 af 1. september 2008. Der ydes tilskud til hele fag, hele forløb eller hele temaer, fra de uddannelser, der er tilskudsberettigede. Den enkelte elevs uddannelsesplan anvendes for at kunne afgøre, om forløbet er tilskudsberettiget.

Tilskuddet til ungdomsuddannelsesinstitutionerne kan ydes til en eller flere af følgende former for støtte:

- Hjælpe midler og instruktion i brug heraf.
- Personlig assistance og sekretærhjælp
- Tegnsprogstolkning og skrivetolkning
- Særligt udformede undervisningsmaterialer
- Støttetimer med henblik på kompensation af handicap eller tilsvarende svære vanskeligheder.

Det er uddannelsesstedet, der er ansvarlig for at ansøge om tilskuddet. Ansøgningen om tilskud skal indeholde:

- Oplysninger om elevens navn og cpr. nr.
- Kopi af skriftlig tilkendegivelse fra eleven eller kursisten om behovet for bistand.
- Vedlagt dokumentation for handicapet eller tilsvarende svære vanskeligheder
- En indstilling fra uddannelsesstedet, som redegør for det 'gab', der er mellem de krav, eleven stilles over for i sin uddannelse, og de vanskeligheder, som funktionsnedsættelsen giver (det oplevede handicap).
- Vedlagte baggrundsoplysninger om eventuel tidligere specialundervisning m.v. Tidligere erfaringer med støtteformer og de undervisningssituationer, som støtteformerne har været anvendt i, skal således beskrives.

Uddannelsesinstitutionen er den instans, som er ansvarlig for at udarbejde indstillingen i samråd med eleven og eventuelt forældre. Den pågældende institution er også ansvarlig for, at ansøgningen både redegør for elevens behov for specialpædagogisk bistand og for formålet med den bistand, der søges tilskud til. Såfremt eleven er under 18 år, skal indehavere af forældremyndigheden ved underskrift tilkendegive deres samtykke til bistanden.

For at ansøgninger om særlige tilskud kan behandles hurtigt, er det vigtigt, at ovennævnte forhold opfyldes, herunder at ansøgningen vedlægges den nødvendige dokumentation. Da Uddannelsesstyrelsen jævnligt modtager ansøgninger uden dokumentation for elevens læse- og skrivevanskeligheder, har Uddannelsesstyrelsen - med udgangspunkt i Undervisningsministeriets screening til voksenspecialundervisning - udviklet en screening af ordblindhed målrettet uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser. Screeningen giver mulighed for hurtigt at få relevant dokumentation, da den kan gennemføres elektronisk på ca. en ½ time på uddannelsesstedet. Screeningsmaterialet og vejledning i anvendelse heraf findes på SPSU-net.

Vedr. private gymnasier og hf m.v.

Se kapitel 4 for nærmere vejledning

Rådgivning om støtteformer og ansøgningsprocedurer om økonomisk tilskud

Skolerne har mulighed for at få rådgivning af Uddannelsesstyrelsen om en række hjælpemidler, støtte- og tilskudsmuligheder.

Uddannelsesstyrelsen modtager således en del henvendelser fra skolerne, når de afholder samtaler med kommende elever, elevens forældre og eventuelle handicapkonsulenter. Uddannelsesstyrelsen rådgiver i denne fase om relevante støtteformer i SPS-regi. Rådgivningen kan ske såvel telefonisk som via SPSU-net, som er et extra-net til de SPS-ansvarlige på skolerne. Desuden kan en konsulent fra Uddannelsesstyrelsen i særlige tilfælde deltage i møderne og herigennem rådgive om forhold relateret til elevens konkrete studiehverdag samt ansvarsfordelingen mellem elev og skole i ansøgningsproceduren.

Derudover tilbyder Uddannelsesstyrelsen løbende rådgivning og kurser til de SPS-ansvarlige på skolerne. Kurserne omhandler eksempelvis procedurer for ansøgning om tilskud, støtteformer samt mere pædagogisk tilrettelagte kurser om eksempelvis it-hjælpemidler.

Kapitel 9

Tilgængelighed

For at elever kan benytte it-hjælpemidler på en optimal måde, bør ungdomsuddannelsesinstitutionen sikre sig, at dens hjemmeside og de intranetsystemer, som anvendes på institutionen til deling af filer, aflevering af opgaver m.v., er tilgængelige for elever, som eksempelvis anvender kompenserende software som skærmlæsere.

Nærmere information om åbne standarder for offentlige hjemmesider og tilgængelighed kan bl.a. fås på IT- og Telestyrelsens hjemmeside:

<http://www.itst.dk/regeringens-it-og-telepolitik/abne-standarder>

<http://www.itst.dk/it-arkitektur-og-standarder/tilgengelighed?searchterm=kommunikation%20og%20tilg%C3%A6ngelighed>

Hertil kommer, at ungdomsuddannelsesinstitutionerne også skal være tilgængelige i fysisk forstand. Nærmere information herom på: <http://tilgaengelighed.emu.dk/>

Kapitel 10

Relevante regler

Ungdommens Uddannelsesvejledning

Bekendtgørelse af lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (nr. 671 af 21. juni 2010):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132544>

- Præciserer i §1, stk. 2 at vejledningen i særlig grad målrettes unge, som uden en særlig vejledningsindsats har eller vil få vanskeligheder ved at vælge, påbegynde eller gennemføre en uddannelse eller vælge et erhverv.

Bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv (nr. 873 af 7. juli 2010):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132815>

- Uddyber i § 4, stk. 2 og 3 kravet om en differentieret vejledningsindsats,

Bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse (BEK nr. 874 af 7. juli 2010):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132818>

- Fastslår i §1 at ved udgangen af grundskolen og 10. klasse skal eleven have en plan for den videre uddannelse.

Uddannelsesplan, som anvendes ved overgangen fra 9. eller 10. klasse til ungdomsuddannelse:

<http://www.optagelse.dk>

- Her påføres den unges evt. behov for specialpædagogisk støtte på den kommende ungdomsuddannelse, således at ungdomsuddannelsesinstitutionen kan være velforberedt til at modtage den unge.

Erhvervsuddannelser

Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser (nr. 171 af 2. marts 2011):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135656>

- § 29 pålægger skolerne at tilbyde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til elever, der har behov for det.
- §29 danner rammen for ungdomsuddannelsesinstitutionens pligt til at yde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

Bekendtgørelse om specialpædagogisk støtte under erhvervsuddannelser m.v.(nr. 1030 af 15. december 1993):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=73873>

- Bekendtgørelsen udspecificerer reglen i lov om erhvervsuddannelser, dvs. præciserer skolens pligt og elevens krav på specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og indeholder klageregler

Erhvervsgrunduddannelse (egu)

Bekendtgørelse af lov om erhvervsgrunduddannelser m.v.(nr. 987 af 16. august 2010):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132877>

- § 9 a og § 13, stk. 2 regulerer elevens krav på specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i erhvervsgrunduddannelsen

Grunduddannelse for voksne (GVU)

Bekendtgørelsen om grunduddannelse for voksne (GVU) (nr. 1405 af 22. december 2000):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=23568>

- § 11 stk. 2 regulerer GVU-elevens adgang til specialpædagogisk støtte, hvilket følger reglerne om den uddannelse, der indgår som element i forløbet.

Stx

Lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 860 af 5. juli 2010:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132542>

- § 40 pålægger skolerne at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand til elever med behov herfor.

Bekendtgørelse nr. 692 af 23. juni 2010 om uddannelsen til studentereksamen (stx-bekendtgørelsen):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132647>

- § 143 præciserer forpligtelsen til at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

Vejledning til stx-bekendtgørelsen:

http://www.uvm.dk/~media/Files/Udd/Gym/PDF08/Vejled%20til%20bekendtg/081119_vejledning_stx_bekendtgørelse.ashx

Hf

Lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 862 af 5. juli 2010: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132553>

- § 36 pålægger skolerne at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand til elever med behov herfor.

Bekendtgørelse nr. 735 af 22. juni 2010 om uddannelsen til toårigt hf (hf-bekendtgørelsen):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132649>

- § 69 præciserer forpligtelsen til at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

Bekendtgørelse nr. 736 af 22. juni 2010 om hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne (hf-enkeltfagsbekendtgørelsen):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132652>

- § 59 præciserer forpligtelsen til at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

Vejledning til hf-bekendtgørelsen:

sen:http://www.uvm.dk/~media/Files/Udd/Gym/PDF06/vejledninger%20til%20bekedt/060712_vejledning_hf2_bekendtgørelse.ashx

Vejledning til hf-enkeltfagsbekendtgørelsen:

http://www.uvm.dk/~media/Files/Udd/Gym/PDF04/041215_vejledning_hfe_bekendtgørelse.ashx

Hhx og htx

Lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. lovbekendtgørelse nr. 861 af 5. juli 2010:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132652>

- § 40 pålægger skolerne at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand til elever med behov herfor.

Bekendtgørelse nr. 691 af 23. juni 2010 om uddannelsen til højere handelseksamen (hhx-bekendtgørelsen):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132607>

- § 117 præciserer forpligtelsen til at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

Bekendtgørelse nr. 740 af 23. juni 2010 om uddannelsen til højere teknisk eksamen (htx-bekendtgørelsen):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132640>

- § 111 præciserer forpligtelsen til at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

Vejledning til hhx-bekendtgørelsen:

http://www.uvm.dk/~media/Files/Udd/Gym/PDF08/Vejled%20til%20bekendtg/080630_vejledning_hhx_bekendtgorelse.ashx

Vejledning til htx-bekendtgørelsen:

http://www.uvm.dk/~media/Files/Udd/Gym/PDF08/Vejled%20til%20bekendtg/080630_vejledning_htx_bekendtgorelse.ashx

Tilskud til specialpædagogisk bistand administreret af Uddannelsesstyrelsen

Bekendtgørelse nr. 873 af 1. september 2008 om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v.: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121145>

Gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne

Bekendtgørelse af lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v. (nr. 880 af 19. september 2005): <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=24912>

- § 1 regulerer, at oplysninger om skolerne skal være offentligt tilgængelige på internettet, så borgere hurtigt og enkelt kan vurdere kvaliteten af skolernes undervisning
- § 2 præciserer, hvilke oplysninger om skolens procedurer, der er omfattet af loven. Oplysninger om tilgængelighed er omfattet af § 2, stk.1, nr. 6.